

מנחות קו

משה שווערד

1. ביאורי הדף

דאי מחצה חלות ומחצה ריקין אמר מותר השמן מחזירו לחלות. פירוש, שאצל כל המנחות¹ נאמרה מצות בלילה, שמביא לוג שמן ובוללו עם הסולת, ואם מנחת מחבת או מרחשת היא, מטגנה במחבת או במרחשת לאחר הבלילה. אולם במנחת מאפה תנור אינו כן, שאם מביאה חלות, דינה כמבואר בשאר מנחות שבולל את כל לוג השמן בה². אבל אם מביאה ריקין אינו בולל את השמן אלא מושחן לאחר אפייתו בתנור³, כמו שנאמר⁴ 'חלות מצות בלולת בשמן, וריקי מצות משוחים בשמן', ואם שינה ובלל את הריקין או משח את החלות - פסל⁵. באופן המשיחה נחלקו תנאים, יש אומרים⁶ שמושחן כמין כי⁷, ושאר השמן מתחלק לכהנים⁸. יש אומרים⁹ שמושח וחזור ומושח¹⁰ עד שמכלה את כל השמן שבלוג¹¹. ולדעת רבי שמעון¹² הסובר שמנחת מאפה תנור באה גם מחצה חלות ומחצה ריקין, חרצה את הלוג לשנים, מחציתו לחלות ומחציתו לריקין, ובאופן משיחת הריקין נחלקו תנאים¹³, יש אומרים שאת הריקין הוא מושח על פני כולו, ואת שאר השמן הוא מחזיר לבלילת החלות¹⁴. ורבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון אמר, שמושח את הריקין כמין כי, ושאר השמן נאכל לכהנים.

כתב בחידושי רבי אריה לייב¹⁵, שהמחלוקת שנחלקו התנאים באופן משיחת הריקין, ומה עושים עם יתר השמן, הוא ביסוד מצות משיחה בריקין, שתנא קמא

סובר, שהמשיחה בריקין עומדת במקום הבלילה בחלות, ואינה אלא שינוי באופן מתן השמן במנחה, שאינה כשאר המנחות שהיא על ידי בלילה, אלא היא על ידי משיחה, ועל כן יש לו למשוח את כל הריק כולו, וגם יש לו למשוח ולחזור ולמשוח עד שיכלה כל השמן שבלוג. אבל רבי שמעון בן יהודה סובר שאין המשיחה עומדת במקום הבלילה, אלא מצוה בפני עצמה היא של משיחת הריקין בשמן, ועל כן נחלק עם תנא קמא בתרתי, א) שאין לו למשוח את הריק כולו, אלא מושח כמין כי, ודיו. ב) שאין לו לחזור ולמשוח עד שיכלה כל השמן שבלוג, כי כיון שמשח פעם אחת כבר נתקיימה מצותו, ושוב לא מתקיימת מצות משיחה עוד, על כן שאר השמן נאכל לכהנים.

2. רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יז

הלכה ז

אמר הרי עלי מאה ועשרים ואחד עשרון מביא מאה ועשרים בשני כלים ששים בכל כלי ומביא עשרון אחד בכלי השלישי, אמר הרי עלי עשרון יביא עשרון אחד, הרי עלי עשרונות יביא שנים, פירש נדרו ושכח כמה עשרון פירש יביא ששים עשרון בכלי אחד, שכח כמה עשרון פירש ובאי זה מין קבעו, הרי זה מביא ששים עשרון מכל מין ומין מחמשתן.

הלכה ח

קבע נדרו ושכח כמה עשרונות נדר ובכמה כלים נדר הרי זה מביא מאחד ועד ששים בששים כלים, כיצד מביא עשרון אחד בכלי ראשון ושני עשרונים בכלי שני ושלישה עשרונים בשלישי עד שיהיו עד ששים עשרון בכלי האחרון, ואם שכח אף באי זה מין קבע מביא על סדר זה ששים כלים מכל מין ונמצא מביא מכל מין אלף ושמה מאות ושלישים עשרון.

3. ספר איזהו מקומן

דעת הרמב"ם להלכה:

בדעת הרמב"ם בפסק ההלכה יש מחלוקת גדולה במפרשים: דבהל' מעשה"ק פי"ז ה"ז משמע דפסק כרבנן, ואילו שם בה"ח משמע דפוסק כרבי, ובפי' המשנה כתב דאין הלכה כרבי.

והכס"מ הניח דברי הרמב"ם בצ"ע, והורב"ז מפרש כל דברי הרמב"ם דפסק כרבי וחזר בו מדבריו בפי' המשנה.

אולם שאר אחרונים נקטו דשיטת הרמב"ם לפסוק כרבנן, וכן נקט הלח"מ שהאריך לבאר ד' חילוקים שיש במשנה ובבריייתא, וכן נקט מהר"י קורקוס, וכן ברה"ז הגם שבתחילה נטה לפרש פסק הרמב"ם כרבי אך חזר בו וביאר דפסק כרבנן והסכים לזה רבו הגאון מהר"ר העשיל זצ"ל, עי"ש. וכן נקט הצ"ק.

4. ספר יד בנימין

(ק"צ ע"ב) נדר להציא צב' כלים והציא צבלי אחד או איפכא לא ינאן ולכן אף רבנן מודו בזה דמציא מא' ועד ששים לצאת ידי כל הספיקות, כן כ' צלח"מ ודלא כהכס"מ שרוצה לומר דהר"מ יפסוק כרבי, וכ"כ צב"ז בסוגיין דהר"מ פוסק כרבנן והשיג על הכס"מ ז"ל והסכים עמו הגאון מהר"ר העשיל ז"ל, וכן כ' צ"ק וצ"ס "הר המורי" וצ"ליקוטי הלכות", וכן ראיתי צ"קריית ספר" שכ' להדיא דאף רבנן מודו צהאי דינא וכדנכתבאר. [וצריך להוסיף דזה צרור לו דיותר מששים עשרון לא נדר והספק שלו הוא רק אי כל מה שנדר קצב צבלי אחד או עשרון עשרון צכמה כלים (היינו צכל כלי עשרון) ולכן בזה שיציא מאחד ועד ששים (דהיינו עשרון א' צכלי א' ושנים צכלי שני וכו') יוצא ידי כל הספק וכמו שפי' צלח"מ דממ"נ אם נדר ששים עשרונים צששים כלים הרי הציא ששים כלים, ואעפ"י שיס יותר מעשרון צכל כלי אין צכך כלום דהמותר נדבה, ואם נדר ששים צכלי אחד הרי יוצא צמה שהציא צאחרון, אבל אם נאמר דהספק שלו הוא גם על יותר מששים דשמא נדר צכמה כלים הרי אין יוצא בזה ידי ספק כלל דשמא נדר ששים עשרון צכלי אחד ועוד ששים עשרון צכלי אחר וכיוצא, או אפשר כעין שכתבנו לעיל ריש פירקין (ד"ה ר' יוחנן) השם צתויו"ט דאין רגילות להתנדב אלא ששים כיום המרובה ולא יותר].

דף ק"ו בגמ' ת"ר פירשתי מנחה וקצעתי צכלי אחד ואיני יודע מה פירשתי יצא מנחה של ס' עשרונים דברי חכמים רבי אומר יצא מנחות של עשרונים מאחד ועד ששים כו' פירשתי ואיני יודע כו' כמה פירשתי וכו'. הנה הרמב"ם ז"ל צפי"ז ממעה"ק הל"ה כ' וז"ל "קצב נדרו ושכח כמה עשרונות נדר וצכמה כלים נדר הרי זה מציא מא' ועד ששים צששים כלים כיצד מציא עשרון א' צכלי ראשון וצ' עשרונות צכלי שני" וכו'. וכבר כתבו האחרונים ז"ל דהרמב"ם פסק שפיר כרבנן ומאי דמציא מא' ועד ששים היינו משום דהכא הרי נפל עוד ספק שאינו ידוע צכמה כלים נדר [וקי"ל צפרקין דלעיל

5. ספר איזהו מקומן

אָמַר רב הַסְדָּא בְּמוֹתֵי לַחֲכָנִים חוֹלִין
 לְעֹזְרָה קָא מִיפְלָגִי - פִּירֵשׁ״י וְדַכּוּלִי
 עֲלֵמָא אֲסוּר לְעֹרֵב חוֹבָה בְּנֹדְבָה, וְצ״ב שֶׁהוּא
 נֶגְד הַסְבְּרָא דְחוֹבָה בְּנֹדְבָה יֵהָא אֲסוּר לְעֹרֵב
 וְחוֹלִין בְּנֹדְבָה שְׂרִי. [וְעִי׳ שפ״א].
 ויִתְכַן דְּהוּא עַל דְּרַךְ הָא דְאִיתָא בְּזַבְחִים דְּף
 ג. דְּלִשְׁמֵ חוֹלִין כְּשֶׁר דְּלֵאוּ מִינָה לֹא מִחְרִיב
 בַּה. וְהָיָה חוֹלִין כְּמֵאן דְּלִיתָא וְלֹא חִיִּישִׁין
 בְּתַעְרוּבָתָן.
 וְעִי׳ חוֹר״א (כַּט. ט.) שְׁדָן אֲמַאי לֹא יִפְסוּל
 הַחוֹלִין מִשּׁוּם רִיבָה סְלִתָּה אוֹ רִיבָה שְׁמֵנָה.

6. ספר חזון איש | קדשים כט:יד

נראה דלמאי דמוקי לי דצמוחר להכניס חולין בעזרה קמפלגי ס"ל
 לרבי ורבנן דיש ברירה וקומץ שקמץ היה קדוש בשעת זבילה
 ויניקה דחל"כ לא חיקיים צו מנחת זבילה ויניקה דהא עד השתא
 חולין הוי, ול"ע דהא רבי לית לי ברירה גיטין מ"ז צי.

7. ספר עולת שלמה

י"ח דהלי לה בדעת כהן וכו' ק"ל הא אין ברירה בדאורייתא
 ודוחק לומר דהכניס אחיה כמ"ד יש ברירה ועוד דח"כ
 הו"ל למימר דכל רבי ורבנן בפלוגתא דברירה. ונ"ל דאין כונת
 הגמ' לומר דהגודר הלה בדעת כהן אלא כהא דאמר לעיל (דף כד)
 קומץ בדעתא דכהן תליא וכו' וס"ל בדעתיה דכהן תליא לעשות
 חוזה שירלה חובה וגדבה. ואי"ל לומר דשקמץ הכהן לשם חובה
 הוברר דמשיקרא הוקדש לשם חובה אלא כיון דמזכר השתא סגי
 וכהא דאמרינן בעירובין (דף לו) אין הקנין מתפרשות אלא או בלקיחת
 בעלים או בעשיית כהן דאין שייך כלל לברירה כדמוכח ההם / עוד
 י"ל דזבילה (דף לו) אמרינן דבדאורייתא אין ברירה וברבנן יש
 ברירה ופירשו ג' ע"ש דהא דאין ברירה היינו דמספקא לן אי הוברר
 למפרע וספקא דרבנן לקולא. ומעשה א"ש דהכא אף בדאורייתא
 יש ברירה דספק ספקא הוא שמה כולו נדר הוא ואי"ל אלא קומץ
 אחד והת"ל נדבה דילמא יש ברירה: /

8. ספר חזון איש | קדשים כט:יז

י"ח ק"ו א' צמוחר לערב חובה בנדבה קמפלגי, יש לעי' יעשה כל
 עשרון לעלמו ויחזור ויגע להו בשעת קמיילא כדאמר
 לקמן במציה ס' עשרונין בכלי אחד ועשרון בכלי אחד, וי"ל דמ"מ
 בשעת נגיעה מתערבין קנת ואסור לערב שתי מנחות [אפשר דאיסורו
 מדרבנן ואפשר דזה זגול בקדשים] ולפ"ז למ"ד מותר לערב באמת
 עושה כל עשרון לעלמו וחוזר ומניע להו בשעת קמיילא, אבל מהא
 דפריך והא קא קמיץ מחובה אנדבה כו' מצואר דבולגן צ"ה כלי אלא
 היכי דמטיא ידא דכהן השתא חובה ואפשר דסבר יש ברירה, א"ל
 אפשר לעשות שתי מנחות בכלי אחד ולקיים מנחת זבילה בשתיבה
 אפ"ש שלא תיחדו כל אחת לעלמה ולחלקן אח"כ לשתי מנחות, ואף

9. ספר איזהו מקומן

ר'ב אשי אמר וכו' רבנן סברי קטן והביא גדול יצא - דעת טה"ק דרק דיעבד יצא לרבנן דאילו לכתחילה צריך להביא הקטן, ולפי"ז צ"ע היאך שרו רבנן כאן לכתחילה להביא מנחה גדולה - ע"י טה"ק לקמן קז: (ד"ה סא מני - צמוסגר).
אכן מדברי נתיבות הקודש מתבאר דהכא לא דמי ממש לקטן והביא גדול, דזהו דוקא כשודאי נדר קטן אבל הכא דמייתי גדול מספיקא דאינו יודע מה נדר שפיר מייתי הכי לכתחילה, וע"י בדבריו.

10. חידושי הגרי"ז מסכת מנחות דף קו עמוד ב

שם, במשנה האומר עלי לבונה לא יפחות מקומץ, ולכאורה צ"ע לשון זה דלא יפחות הא הוי ליה למימר דשיעורו בקומץ, ומשמע מלשון דלא יפחות דיש בזה שיעורין וסגי בשיעור הקטן, ובאמת אינו כן אלא דהקטרת לבונה שיעורה קומץ, אלא דיכול להקטיר גם שני קמצין והוויין שני הקטרות, אבל מלשון הרמב"ם בפה"מ בשקלים (פ"ו מ"ו) מתיישב זה שכתב דבנותן דמי לבונה בשופר סגי בכ"ש ורק במביא הלבונה עצמה הוי ליה דין דלא יפחות מקומץ. אמנם צ"ע דאין יקטיר הכהן בדמי הלבונה הלא לבונה אינה באה בשותפות, וצ"ע.

11. ספר חידושי בתרא

אינה באה בשותפות וצ"ע ע"כ. ולכאורה בעיקר קושייתו י"ל דאגב רישא דהרי עלי עצים "לא יפחות" משני גזירין, נקט תנא אותו לשון בדין שלאחריו ד"לא יפחות" מקומץ, אף דבאמת מתאים יותר הלשון — דשיעורו קומץ. וברישא דוקא נקט לשון "לא יפחות" משני גזירין דבאמת יש בזה שיעורין כדפי' תוס' ד"ה לא יפחות משני גזירין דכשאמר עץ מייתי גזור אחד, ורק משום דנקט לשון עצים, לא יפחות כשיעור הנ"ל, אלא בעי שני גזירין.

12. תוספות מסכת מנחות דף קו עמוד ב

לא יפחות מן הקומץ - במסכת שקלים בפרק שלשה עשר שופרות (דף יא) פליגי אי לשיעור יד בעלים אי לשיעור יד כהן.

13. חידושי הגרי"ז מסכת מנחות דף קו עמוד ב

שם, בתוס' ד"ה לא יפחות מן הקומץ, בירושלמי שקלים פליגי אי לשיעור יד בעלים אי לשיעור יד כהן, והנה צ"ע אין אפשר כשמביא דמי לבונה ונותן בשופר לידע שיעור קומץ הבעלים.

14. ספר חידושי בתרא

תתשמח) קו: תוס' ד"ה לא יפחות וז"ל במסכת שקלים בפ"ג שופרות פליגי אי לשיעור יד בעלים אי לשיעור יד כהן ע"כ. יש דשמעו להקשות דהא המגדב לבונה מביא דמיו להשופר ואין יודע הכהן מי מגדבו. וכן הקשה בסטנסיל. ודילמא י"ל דאי לשיעור יד בעלים, הולכים מספק אחר הרוב לפי שיעור השוה להם, ואילו יד כהן ימדוד ויקמוץ לפי השיעור שלו.

15. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן ל

... והנה בשיעור קומץ של לבונה בעלמא במתנדב לבונה איכא פלוגתא בירושלמי שקלים (פ"ו ה"ד) אי משערין בקומצו של כהן או בקומצו של בעלים ומשמע שם דבמנחה פשיטא דמביא בקומצו של בעלים [ע"י בק"ע שם] א"כ בחביתין שיעור הקומץ בקומצו של כ"ג מיהו יש לחקור במת כ"ג דמנחתו קריבה משל ירשין (נ"א ע"ב) באיזה קומץ משערין כיון

שהיורשין אינן בעלים גמור על הקרבן שהיורשין מביאין עבור כפרתו של כ"ג כמ"ש הרמב"ם ז"ל פ"ג הל' תמידין ומוספין הל' כ"ב ועוד שאם היו היורשין שנים באיזה קומץ משערין ונראה דבכה"ג לכ"ע משערין בקומץ של כהן המקריב והוי כמנחת העומר שהוא של ציבור דנראה דהתם ודאי משערין בקומצו של כהן המקריב

16. ספר איזהו מקומן

חמישה קמצים הם וכו' - הא דלא חשיב נמי שיעור קומץ דתרומת הדשן, לפי דלא חשיב אלא הנקמצין ביד, וזה נקמץ במידה שהרי אי אפשר לקמוץ גחלים ביד - פי' רבינו שמואל פ"ו צו [הובא בכנסת הראשונים אות י', ועיי"ש בהערה].

17. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן לב

ביומא (כ"ד.) מיייתנן ברייתא דתני ר"ח דשיעור תרומת הדשן הוא בקומץ והמל"מ פ"ב מהל' תמידין הי"ב תמה על הרמב"ם ז"ל שהשמיט דין זה ע"ש ונראה מקור להרמב"ם ז"ל ממתני' דפ' בתרא דמנחות (ק"ו ע"ב) דאמרינן שם ה' קומצין הם ולא חשיב דתרומת הדשן בקומץ ומוכח דמתני' פליגי אברייתא דתני ר"ח וליכא למימר דמש"ה לא חשיב תרומת הדשן דרק לא יפחות מן הקומץ אבל יכול להוסיף דהא חשיב שם לבונה ואמרינן דהמתנדב לבונה לא יפחות מן הקומץ אע"ג דאם רצה מוסיף מ"מ כיון דלא יפחות מן הקומץ קא חשיב לה התם ובירושלמי פ"ב דיומא ה"א אמרינן דשיעור תרומת הדשן בכזית וקשה אמאי לא הביא הרמב"ם ז"ל שיעור של כזית]:

18. ריטב"א על שבת דף צ/א

לא יפחות ממעה כסף. ק"ל למה לא שיערו בנחושת עצמו שלא יפחות מפרוטה כדקתני רישא (מנחות ק"ו ב') הרי עלי זהב לא יפחות מדינר זהב הרי עלי כסף לא יפחות מדינר כסף, וי"ל משום דפרוטה של נחושת לא חשיבא ומסתמא דעתיה להקדיש מידי דחשיב טפי:

19. רבי עקיבא איגר מסכת נדרים דף סה עמוד ב

באופן דבנ"ד אם לא היה הכוונה בלב לעשות פירוש לנדרו, אלא שיהיה כפי שיסבול לשונו, אינו מחויב ליתן רק ב' נרות, ומכ"ש אם היה כן בבלו במפורש, אך אם הנודר מסופק כעת בכוונה שהיה לו בשעת הנדר ומסתפק דאולי היה כוונתו שיהיה תמיד המנורה שלפני העמוד ממולא בנרות שלו בלא מספר וקצבה להנרות בזה יש לחוש להחמיר, ואף לדעת הש"ך יו"ד (סי' רנט סי' ד) דבספק צדקה הוי רק ספק ממון, והמוציא מחבירו עליו הראיה, י"ל דוקא היכא דליכא חשש איסור דלא יחל, כגון לגבי היורשים דאין עליהם חיוב נדר, וכמו כן בהקדיש ואמר הרי זו, ויש ספק אם נתפס הדבר בקדושה בדיבור זה, וכההיא דאיבעי' דאם יש יד לצדקה דהוא רק נדבה, ואין החיוב נתפס אקרקפתא דגברא, בזה אמרינן דספיקא לקולא, דלא חל ההתפסה ולא קם הממון ברשות הקדש, וממילא ליכא בל תאחר, אבל היכא דאמר הרי עלי דחל עליו החיוב מדין נדר, י"ל דספיקו לחומרא, וכדאיתא חילוק זה בתשובת מהרי"ט (ח"ב חוה"מ סי' קכד) עיי"ש, ולכאורה ראיה לדבריו ממתניתין דמנחות (דף קו) פירשתי ואיני יודע מה פירשתי מביא עד שיאמר לא לכך נתכוונתי, הרי דמספיקא שמא כך וכך נדר מחוייב ליתן להקדש, ה"נ י"ל בנ"ד במסופק לכמה נרות איתכוין, ועדיין צ"ע.

20. קובץ שעורים קונטרס דברי סופרים סימן ה

(א) ר"פ המניח תוס' ד"ה אין הולכין בממון אחר הרוב עיי"ש ונראה ביאור דבריהם שהקשו שתי קושיות (א) מה טעם אין הולכין בממון אחר הרוב ומ"ש דיני ממונות מדיני נפשות. (ב) הרי מצינו דגם בדיני ממונות הולכין אחר הרוב בדיינים ותרצו בסוף דבריהם על הקושיא הא' משום דבד"מ איכא מיעוט ומוחזק ובדיני נפשות לא שייך מוחזק ובשב שמעתתא הקשה על תירוצם דגם בדיני נפשות איכא מוחזק דאדם מוחזק בעצמו.

(ב) ונראה דאינה קושיא דלא שייכה טענת מוחזק אלא בדיני ממון שהדין הוא בין אדם לחבירו אבל בדיני נפשות שהדין הוא בין אדם למקום לא שייך כלל מוחזק וכן מצינו דבספק מצוה שבבין אדם לחבירו כגון במתנות כהונה אמרינן הממע"ה ובספק נדרי גבוה הולכין להחמיר כמבואר במנחות דק"ן גבי פירשתי ואיני יודע מה פירשתי ולא אמרינן הממע"ה והטעם דלגבי גבוה אין האדם מוחזק כלל לא בגופו ולא בממונו ולפי"ו הא דמהניא טענת מוחזק בספק שיחזור אינה אלא לענין דיני ממון שבו אבל לא להתירו בבת חורין ועיין מ"ש בשיטה מקובצת פ' המדיר דע"ה בענין ספק מומין לגבי גט.

21. ספר מקדש דוד - קדשים - סימן יא

ג) ובמתנדב עצים אליבא דרבנן [1] כתב המל"מ פ"ד מהל' שקלים הל"ו דמוסר הגיזרין לציבור ומבעירין אותן בתורת עצי המערכה והביא לזה מהירושלמי דמקשינן שם על הא דאמרינן בתענית בקרבן העצים שהיו המשפחות מתנדבות משלהן דניחוש שמא לא ימסרם יפה יפה אלמא צריך מסירה לציבור ע"ש [וכ"כ עוד מהמפרשים ז"ל]:

[2] והנה יש לעיין ע"ז אי מוסרין הגיזרין לציבור ומעלין אותן בתורת עצי המערכה א"כ אין זה קרבן שלו שהרי הוא אינו מקריב כלום ואמאי אמרינן בספרי [הובא בתוס' סוכה (מ"ז ע"א)] דהמתנדב עצים טעון לינה ובת"כ פ' ויקרא דבורא דנדבה פרש' ח' פ"י ה"ו אמרינן דאין קרבן עצים בא בשותפת משום דכתיב נפש ואי מוסרין לציבור אמאי לא יביא בשותפת וכן אמרינן בזבחים (צ"ט ע"ב) דעצים אינו מביא כשהוא אונן דמרבין שם מקרא דכל הקרבנות כשהוא שלם מביא ולא כשהוא אונן ואי מוסרין לציבור מה שיך שאינו מביא כשהוא אונן שהרי הוא אינו מקריב כלום ועוד אמרינן במנחות (ע"ג ע"ב) דעכו"ם מתנדבין עופות עצים ולבונה ואי הציבור מקטירן לעצי המערכה קשה הא קרבנות ציבור אין מקבלין מן העכו"ם ואפילו אי מוסרין לציבור כדאמרינן בת"כ שהביאו התוס' שם ד"ה איש ע"ש וצע"ג ומה שהביא המל"מ מן הירושלמי שהקשה על ההיא דתענית דניחוש שמא לא ימסרם יפה יפה ומוכח דצריך למוסרין לציבור התם בההיא דתענית שהתנדבו משום שלא מצאו עצים למערכה ועמדו אלו והתנדבו משלהם התם ודאי היו למערכה וצריכים מסירה לציבור אבל זה דמתנדבין עצים וילפינן לה מקרא קרבן מלמד שמתנדבין עצים הוא קרבן יחיד כן היה נראה בפשוטו אך ראיתי להרגמ"ה ז"ל מנחות (ק"ו ע"ב) דנראה דמפרש כהמל"מ שכתב שם ז"ל שמתנדב עצים דאקרו נמי קרבן וקסבר ת"ק דאותן גזירין קרבין להכשר הקרבנות על המערכה עכ"ל וכן בפ"י המשנה להרמב"ם ז"ל וקשה מכל הנך שהקשיתי לעיל עוד יש להקשות מהירושלמי שקלים (פ"ו הלכה ז') דאיבעי לן באומר הרי עלי עץ אי מביא גיזר אחד ומייתנין ראייה מהא דבתמיד של בין הערבים היו ב' גזרי עצים בב' כהנים ומוכח דכל גיזר וגיזר הוא קרבן בפ"ע ע"ש ואי צריך למסור לציבור אמאי לא יתנדב גיזר ומה לי אם גיזר אחד אינו קרבן בפ"ע כיון דהציבור מקטירן למערכה עם שאר עצים ולמסור לציבור יכולים אף פרוטה אחת וצ"ע:

והנה לרבי דאמר עצים טעונים קמיצה יש לחקור איך יעשה הקמיצה [1] וכתב רש"י ז"ל במנחות (ק"ו ע"ב) ז"ל שמרסקו לעצים דקים עד שנוטל מהם מלא קומצו עכ"ל [2] והש"מ מנחות (כ' ע"ב) כתב ז"ל המתנדב שני גזירין מבקע מלא קומצו קסמין דקים ונותן על המערכה ונראה מזה שאינו מרסק כל העצים רק שיעור קמיצה והרגמ"ה ז"ל שם (ק"ו ע"ב) כתב ז"ל דרבי לא אמר ב' גזירין וקאמר דנקטירין בפ"ע ולא להכשיר האברים שעל המערכה ולא קא יתיב בהו שיעורא כמה לייתי אבל מלא קומצו מקטיר וטעונה הגשה ומלח כשאר קרבנות ושירי עצים לכהנים עכ"ל והנה זה שכתב דרבי לא קאמר ב' גזירין כלל ולא קא יתיב בהו שיעורא כמה רק מקטיר מלא קומצו יש לחקור אם יכול להתנדב רק מלא קומץ או דלמא כיון דצריך קמיצה ע"כ צריך להיות שיריים רק דליכא שיעור להשיריים אך בעיקר מ"ש דרבי לית ליה שיעורא כלל דב' גזירין יש לעיין מהתוספתא שהביאו התוס' מנחות (כ' ע"ב) ד"ה מלמד האומר הרי עלי עצים מביא דמי ב' גזירין ונותן לשופר כו' ואם אמר הרי עלי ב' גזירין אלו למזבח כו' ואם הקריבן בחוץ חייב דברי רבי כו' ונראה מזה דאף לרבי באומר הרי עלי עצים מביא ב' גזירין וצ"ע:

ובמתנדב עצים לרבי דאמר עצים טעונים קמיצה כתבו התוס' מנחות (כ' ע"ב) ד"ה לדברי דאף השיריים קרבין למזבח וכמו מנחת חוטא של כהנים לר"ש דהקומץ קרב לעצמו והשיריים קרבין לעצמן אך הרגמ"ה ז"ל כתב במנחות (ק"ו ע"ב) דהשיריים מתחלקים לכהנים ע"ש והנה יש לעיין על הרגמ"ה ז"ל אי חשיבי עצים כמנחות הנקמצות שהקומץ מתיר השיריים א"כ אם אין שיריים אין קומץ וביירושלמי יומא (פ"ו הלכה ו') איבעי לן בפרים הנשרפים אם נשתייר מזבח מן הבשר אם זורק את הדם אי חשיב יש בשר ומסקינן כיון דאין בהם לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח אינו זורק עליו את הדם ע"ש א"כ בהנך שיריים של עצים אעפ"י שהן מתחלקין לכהנים מ"מ אין בהם לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח אלא מתחלק להסקה ואיך מקטיר עליהם את הקומץ וצ"ע ואפשר דרבי לטעמיה איל דס"ל בזבחים (ק"ד). דהדם מרצה על העור בפ"ע אע"ג דאין בו אכילת אדם ולא אכילת מזבח מיהו לפי פ"י התו' שם אינו ענין כלל לכאן אך לפי פ"י רש"י ז"ל שם אפשר קצת לדמות זה לזה [והנה להרגמ"ה יש לחקור בנטמא השיריים של העצים אי מקטיר קומץ עליהם אי הציץ מרצה על השיריים דאפילו למ"ד ציץ מרצה על אכילות אבל הנך שירי עצים שאין בהם לא אכילת אדם ולא אכילת מזבח אפשר דלכ"ע אינו מרצה]:

22. ספר יד בנימין

צ"ל שפ"א שהעיר דליצעי נמי לבונה וכי די"ל משום דמנינו עכ"פ גם מנחה בלא לבונה כגון בקוטה וחוטא לכך אין להצריך צענים לבונה.

שם) צנמ', לדברי רבי ענים טעונים קמיצה כו' ענים לריכין ענים. נ"צ וה"ה דבעי ימין וקידוש כלי — חוס' לעיל כ' ע"ב וע"י